

Peter-m Tugliat Tuyuutaiň

¹ Uvana Simon Peter. Savaktigigaanja uqqiraqtigipluňalu Jesus Christ-ňum. Tuyuqtuňa ukuniňa iňuňnun akuqtuiruanun akisuruamik ukpiqsriňigmik uvaptiktun nalaunnjaruaňhagun Agaayyutipta suli anniqsuqtipta Jesus Christ-ňum.

² İlitchuňisaiňaqsıuňtuq Agaayyun suli Jesus Ataniqput. Uvvatuq iluaqqutiqagyitchi atqunaq qiniuiňňamiglu.

Agaayyutim Tuqluutaalu Piksraqtaaňalu

³ Agaayyutim pakmakňaqtauruakun saňňiagun qaITCHIŇGAATIGUT supayaanik iňuutlasripluta agaayyutiqammaaňglikun tumigiplugu ilitchuqsrıňiptigun ilaňnik tuqluqtigikkaptiknik ilanjiutitqopluta kamanautmiňun nakuuniqsräuňgmiňunlu.

⁴ Tumigipluginik tamatkuak qaITCHIGAATIGUT kamanallapiaqtauanik akisuruuanik akiqsruutinik. Ukpigigupsigik akiqsruutit annatlasrigisirusri qaayuňnaqtaumiň ittuamiň nunami iňuich kanjigruaqtaňisigun, aasrii piqatautlasrilusri Agaayyutim irrusrianiilaatun ililusri.

⁵ Tamanna pisiglugu pisuqtilaapsitňi illatigisriňukpiqsriňlapsitňun nakuuliq, suli nakuuliq tapiğlugu ilitchuňimmaaňglikmik,

⁶ suli ilitchuňimmaaňglik tapiğlugu iňmun aňjalalguňgmik, iňmun aňjalalguňlik tapiğlugu anuqsräuňgmik, anuqsräuňlik tapiğlugu agaayyutiqammaaňglikmik,

7 suli agaayyutiqammaagiqliq tapiqlugu piqpak-sriłigmik aniqatinik, suli piqpaksriłiq aniqatinik tapiqlugu piqpaktamik iñupayaanun.

8 Tamarra taatnatchich irrusriksrat pigirak-srasi. Pigigupsigη nausaiñaqtusri taapkunuuna, imailaatuñ ingitħusri asrirringħitchuatunlu, aasriiñ ilitchuqsrisaiñaqtusri Atannaptiknik Jesus Christ-mik.

9 Aglaan kiñapayaaq iñuk piqangiññigumi tamatkuniña irrusriksranik irigiitchuq qiniitlaitluni. Puuyuqmigaa salummakkautilaani killuqsautiğruağmiñiñ.

10 Taatniitman, aniqatiumaañ, sakuugitchi pisuqtilaaġusri tuqħukkauqliqsil piksraqtaañjuqliqsilu nalupqinaiqsiillugu, atakkii taatna piyupsi paasraa gaġumiñaitħusri.

11 Suli akuqtuwigisirusri kamanaqtuamik pagħlatmik isīgupsi isruitchuamun añaayuqautaanun atannapta anniqsuqtiptalú Jesus Christ.

12 Taatnaqħuña itqautisragatağıpsi tamatkuniña, ilisimagħaluaglijiunniñ payaňaiġvigliugulu Agaayyu-tim ilumutuuruu jaħġa pakma pigikkaqsi.

13 Nalaunħaruaġigiga iñnuuniqtutilaamni maani nunami itqaqtitaġukħusri sunik tamatkuniña.

14 Ilisimagħa timiku liksraġma tikitchaqtuura lha. Taatna atannapta Jesus Christ-ηum nalupqinaiqħu uqautigaanja.

15 Aglaan sakuugutiginiaġitka ilipsitñun itqaġiqtuplugini tamatkua ataramik tuquanikkaluağuma.

Christ-ηum Kamanautaa suli Sivuniksriqu tauruaq

16 Quliaqtuaǵutinǵitchipsi unipchaaliajisigun iñuich ilitchugipkaisaqapta aggiǵňiałhanik Atannapta Jesus Christ kamanaqtuakun saŋnjipauraǵmigun. Uvagut qińillapiaqsimagikput kamanaqtuaq qaummaǵinjňiňa.

17 Nayuutirugut akuqtuipman Agaayyutmiň Aapauruamiň kamakkutmik kamanaut-miglu, taavruma nipim nipliutipmagu kamanaǵniqsrauruam supayaaniň nipliqhuni, “Tarrataamna piqpagikkaǵa Iğníga quyalimaaqtigillapiakkaǵa.”

18 Aasrii taimani tusraagikput taamna nipi nipliqsuaq qilańmiň piqatigiplugu Jesus iñgimi taivrumani Agaayyutim sagviqmagu kamanautni.

19 Uvaguttuuq nalupqisruutigingipsaágikput uqautigikkajanat Agaayyutim sivuniksriqiriňisa injilǵaanimma. Pillautaqtusri naalaǵnitqiąǵikkupsigň uqałhich, takku uqałińich kanıqsiqkaǵasri aggitqińniaqtilaańjanik Jesus-ňum atriplugu nańgum qaumapkaiľha taaqtuaq ini qausraǵataǵnińjanunaglaan uvolum suli nuilǵataǵnińjanunaglaan uvluǵiańjan uvlaam.

20 Sivulliulugu ilitchugiraksraqsi uvva, sivuniksriqirim iñmiktuiňaq kanıqsiqkaǵumiňaitchaa sivuniksriqitauruaq Agaayyutim uqałhaniň.

21 Atakkii iñuich sivuniksriqinǵitchut sumiunniiň pisuliǵmiktigun, aglaan Agaayyun uqaǵniqsut iñuńmigun ańjalatkaqsipmatiň Ipqitchuam Irrutchim.

2

Ilısautrit Tańjigílaakun

1 Injigaanimma tanjigilaakun sivuniksriqirit iñukpalligñiqsut akungatni iñuich [Israelmil]; taatnatun tanjigilaakun ilisautrit iñukpalligñiaqmiut akunnapsitñi. Tikiutriñiaqtut nalunautchilutij tanjigilaanik ilisauttutitinin suksraungiutauyumiñiaqtuanik, piilaagiluguunniñ Atanguruaq tuquruaq annautisuklugich. Aasrii pisigiplugu piilaqaqalhat Atanigmik taimmaiñaq piyaqqukkauniaqtut.

2 Suli iñugiallapiaqtuat piqasriqsuutigisirut pigillapiaqtuatigun kanjunaqhutij iñuuniałhatigun, aasrii iñuñun uqamaqluutigipkaaqsilugu ilumutuuruaq pisigiplugich ilinjich.

3 Pitlatuligmiktigun maniññaqniağvigigisigaasri, ilisautilusri uqautilusriļu ilumutuuñgitchuanik. Agaayyutim atanniqsuirinjata pasriñigai taimaknjaaglaan, aasriiñ siñiktuangitchuq piyaqqulhiñnaağuqlugich ilinjich.

4 Takku israigulgich killuqsaqmata Agaayyutim anasriñjuqsaqmigai igitlugich nagliksaağviñmun qiliqsruiplugillu taägniqsrami tikiññiałhanunaglaan uvluan atanniuviksram.

5 Suli Agaayyutim piyaqquqmigai iñuich iñuuruat taimani uvluñiñi Noah-m, ipipkaqlugich agaayyutaitchuat nunami uliqpañmun kamanaqtuamun. Noah quliaqtuaağaqtuq iñuñun nalaunjasriruksrauniplugich sivugaani Agaayyutim, aasriili Agaayyutim annautigai Noah-lu tallimat malğuk iñuillu.

6 Suli Agaayyutim patchisiqutiniğai iluqaisa iñuich iñuuruat nunaaqqiqpañni Sodom-miļu Gomorrah-miļu, aasriiñ ağralipkaağataqlugik iknikun. Taavrumuuna Agaayyun urriqsuu-

tiqaġniqsuq qanuq suksraunġiġňiaqtalañatnik iluqaitník agaayyutaiħaanik.

7 Suli Agaayyutim annautipmigaa nalaunħaruaq Lot, qiñupkakkauruaq atqunaq qaayuġnaqtuakun iñuuniaħħatigun killuliqirit iñuich.

8 Atakkii taamna nalaunħaruaq iñuk iñuuniaqami akunġatni tamatkua killiqiruat iñuich uvluġaġipman, iķuilliuqtitauraq qiñiqħugillu tusraaplugillu pigiitchuat savaajich.

9 Taatnaqħuni Atangum ilisimagħaa qanuq annautriħiksranı agaayyutiqaqtaqwanik uuktuagusriajtñiñ suli qanuq tigummiliksrajanat nalaunħajtchuat iñuich uvluanunagħlaan atanniuviksram anasriñjuqsaġġviksrajanatnun.

10 Agaayyutim anasriñjuqsaġġisiñigai suvaluk tamatkua iñuich ajanlataqipkaqtuat timim kimmutigruanjiñun qaayuġnaqtuanunlu, suli suksraqanġitchuat Agaayyutim ajanlatchisaanik. Tamatkua ilisautrit tanjigħilaakun aajjarut arguajaplutiñ. Sivuġagingġitchaat uqamaqħuutiqaħlikusraqtinjiqiñ qiñiġnaħħitchuanik sannejjaqtaqwanik qīlaejmi.

11 Israqgħulgitunniiñ kamanatluktuat sannejkun sayaktu l-kunlu tamatkunak ja uqamaqħuutigitlaitchaich taapkua nayuqtigikkani Atanguruam.

12 Agħali tamatkua ilisautrit atriqaqtut isrumatlilaatun niġrutitun, ajanlatitautun aullasiġmiknun, aniruatuñ ajeniagħaksrauplutiñ tuqqutaksrauplutiñlu. Uqaġġuurut pigiilippli għi suni kieni kaq-simman ġiġi. Aasrii piyaqquġiġisirut isrumatlilaatun niġrutitun.

13 Taamna akiliusriagiġisigaat naglik-

saaqsiupkaiķigmiktigun atlanik iñuñnik. Ilinjsa kimmutigiraġigaat pisulığruaqtiň uvluğaluamiunniň. Kanjusraağutaułhiňaqtut ilipsitňun niğiqataukamıň ilipsitňi, taqsraqtatun suli qılğuliktun akunnapsitňi, quviasruutigiplugu ukpiqsailiqtin.

14 Qiniqamitruň ağnaq ikłitchakhutinj sayuñayumarut nutqaummisilguitlugu taatnasriq killuqsaun. Ikłisaağıniġaich pitchigiaqtuat iñuich killuliqiħksrajanatnun. Ilinjsa uummatinjch aŋalatiqaġniqsut kaviuqtaulığmum. Ilinjich taiyuaniqħuutikkaurut, suksraunġiċsaġumaaqtut.

15 Suksraaġniġaat nalaunñaruakuġiaq aasriiň ulapnaaplutinj. Iñuuniagaqsirut iñuktun atiliktuñ Balaam iġñiña Bosor-m, piqpaksriruaq akiliutaanik killuliqiħhum.

16 Aglaan suakatakkauruq killuliqiħigmigun. Uqatlaiħaam natmaksiġvian nipliutiplugu iñuum nipaatun nutqaqtinniġaa sivuniksriqiri kinniċisaġħaluaqtuaq.

17 Tamatkua ilisautrit atriqaqtatut nivviatun imġilaamik suli taktugayauratun aŋalatajanatun anuġiqħlum. Tamatkua iñuich Agaayyutim itqanaiyautiniġai iniksrajanik taaqtuam taġniqsaġħajni isruksraitchuami.

18 Ilinjich uqaqaminj nippitusriplutinj uqaġaqtatut sumun atuġumiňailaatiġun. Ikłisaağuugaich pisugruağutaagun timim pivaalħalikunlu tamatkua salummaqtitlutiň annaqqammiqsuat tamatkunaknej killukun iñuuniaqtuaniň.

19 Ilinjsa akiqsruqtuġuugaich iñuich atanniġ-suqtiksraiňiplugich iñiġi savaktaağruuñhaġmiň qaayuġnaqtuamun, atakkii iñuk aŋalatittaqtuq

qanusripayaamun akiiliragaqtimiñun.

20 Iñuich annaaniñiqsut qaayugnautaitñiñ nunam iñuiñ ilitchuqsriłigmiktigun atannaptiknik Anniqsuqtiptkniglu Jesus Christ-mik. Uvvaami ilinjich illakkataaǵutitqikkumiń tamatkunuja akiilipkaǵutiňlu, isruksraŋat pigiitlukkisiruq aullaǵniiqqaǵigmikniñ.

21 Ilitchuǵigaluaqqaqqlugu iñuunialıq nalaunjaruałikun, iluatlukkayaǵniqsuq ilinjitiñi naluuǵagumitruŋ taamna iñuunialıq uumakŋa tunutchiłigmikniñ ipqitchuamik tillitmik qaisauruamik ilinjitiñun.

22 Uvva atuumapkaǵaat taimña nipliutamaruaq, “Qipmim uttaqiraǵigaa iñmi miǵiakkani,” suli “Kuniaq iǵǵuanikkajat utiǵaqtuq maǵǵaǵmun maǵǵiluktagiaqhuni.”

3

Akiqsruutaa Atanǵum Aggiǵñiałhan

1 Piqpagikkamaaŋ, ukua tuyuutit tugligigaich tuyuutma ilipsitñun. Taapkunjuuna tuyuutipkun itiqaǵukkipsi itqaqtillugich tamatkua uqautigikkatka iñuuniaquplusri ipqitchuakun.

2 Ilipsitñun itqaǵitqugitka sivuniksriqutauruat ipqitchuatigun sivuniksriqiritigun suli tillisauruat uvaptiknun atannaptikniňlu anniqsuqtiptkniglu uqqiraqtitigun.

3 Kańiqsiraksraǵigiksi una sivulliulugu, mitautiksiruat tikitsirut ilipsitñun aqulliǵni uvluni ańjalatittuat pisułigruağmiknun. Mitautiginiaǵaasri

4 uqaqhutinj, “Jesus-ŋum akiqsruutigigaa aggitqińiałli. Naamimi imma? Taimakńaqańa

aapaavut [Christ-kun] tuqugaluaqtut, aglaan sua iluqani tamarra atlañjungitchuq aullaġniilġataħħaniñagħlaan nunam iñiqtauħhan.”

⁵ Agħlaan itqaġiyummataiħħapiġaġat una, Injilġaān Agaayyutim iñiġaa uqaħħagħun qīlak suli nuna, aasrii nuna nunaġuqlugu imiġmiñ suli imikun,

⁶ suli tamarrumuuna imikun nunaqqaaq piyaqquqlugu uliqpaktitlugu.

⁷ Taatnatuntuuq qilaillu nunalu pakma ittuat qaunaksriqaqtut Agaayyutim uqaħħagħun piyaqquġniaħħanunagħlaan ikniġmūn. Taimanigun uvluu Agaayyutim atanniqsugisigai iñuich agħaayyuta itchu aasriiñ piyaqquġlugħiċċi.

⁸ Agħlaan piqpagikkamaaŋ, puuyuumanagu una, isrumaraqtugħat atausriq uvluq pivikisi-lajanik suli 1,000 ukiut pivikpauraqaqtillajanik, agħlaan Ataniġmi atiruk.

⁹ Atangum sukaisaġġutingħitchaa immiumas-raqamiuŋ akiqsruutigikkani, iñuich iļ-aġħażżejjha sukaiñniġiägħaluaġġaqqtut. Agħlaan anuqsrutigaasri, atakkii piyummatingħitchaa kiñaunniñ piyaqququlugu, agħlaan iluqaisa mumiġugħaluaġġai killuqsautmikniñ Agaayyutmun.

¹⁰ Agħlaan uvluu Atangħuruam tikitkisiruq niġiżi l-tiluni aggħiż-żebbu tigħiex-niżżejjha. Taivrumani qīlaich piġiġisrut qukiġħnaqtuamik tusraqnaqħutij suli qaummatit qīlañmiittu siqumitkisirut iknikun suli nuna ikiniaqtuq supayaatlu nunamiittu.

¹¹ Iluqażmin tamatkua sut piyaqquġumaaqmata taatnatun, qanutchimigli iñnuunia ġiqaqtuksrauniqpsi? Iñnuuniaqtuksraurusri ipqillapiagħusri suli agħaayyutikuagħusri supayaakun,

12 utaqqilugu Agaayyutim uvlua tikitchumaaqtuaq suli pisuqtilaapsitñi tikiumap-kañağıñağlugu taimña uvluq. Taivrumani uvlumi ikniğum uunallapiaqtuam qilaich piyaqqusigai suli qaummatit aukkisigai.

13 Aglaan utaqqigivut Agaayyutim akiqsruutigikanji, itnaami, niğiugaqaqtugut nutaanik qilañnik suli nutaamik nunamik iñuuviksrañatnik nalaunjasripakkaplutiñ iñuich tupiksriuat Agaayyutmik.

14 Taatnamik piqpagikkamaañ, utaqqisiuñ taamna uvluq. Pisuqtilaapsitñi iñuuniağitchi taqsraqtailaakun puyyılıktautailaakun sivugaani Agaayyutim suli qinuiññakun.

15 Isrummatigisiuñ anuqsrullapiałha atannapta kanjıqsimalugu anniqsuquriłha uvaptiknik. Taatnatuntuuq piqpagiplugu aniqatiupta Paul-ñum aglakmigaasri puqiutikun Agaayyutim qaisaňagun.

16 Iluqanxitñi tuyuqtuutmiñi uqautigipmigai tamatkua sut. Uqanxitñi ilanich kanjıqsilgunaitchaluqtut. Aasriiñ iñuich naluruat payanaiqsimaitchuatlu qipititchiñiqsut Paul-ñum tuyuqtuutaiñik suliunniñ atlanik uqalhiñik Agaayyutim. Taamna pisigiplugu Agaayyutim piyaqqusigai.

17 Ilipsiasriiñ piqpagikkamaañ, tamatkua sut ilitchugikkasri sivuanı qaunatqiığiksigik. Taatnanğıtchupsi sivullikkauviaqmiusri killukuagutinjisigun maligutchiñgitchuat. Aasriili qaunagiyumagiksi paallangiğiksraqsi payanaiqsimmavigikkapsitñiñ.

18 Aglaan nausraiñagitchi iluaqqutrisaagun ilitchugimmaağiksisiñagliugu Ataniqput anniqsuqtigikkaqputlu Jesus Christ. Ilaanun illi kamanaun pakma suli qanavak taimuna. Taatnatuq.

Ipqitchuat Makpiġaat - Agaayyutim Uqałhi

Inupiatun

The New Testament in Northwest Alaska Eskimo

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inupiatun, Northwest Alaska (Northwest Alaska Eskimo)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

46cece15-9127-50b3-bf07-88a1082e7ab6